

Kazachstan – monitor ekonomického vývoja **Marec 2018**

OBSAH

- 1. Aktuálny makroekonomický vývoj / očakávané trendy**
- 2. Podnikateľské prostredie / podpora podnikania/ aktivity firiem**
- 3. Energetika / nerastné suroviny / obnoviteľné zdroje energie**
- 4. Doprava / tranzitné koridory / Hodvábna cesta / projekt OBOR**
- 5. Medzinárodné hospodárske vzťahy / regionálna spolupráca / vzťahy s EÚ**
- 6. Eurázijská ekonomická únia**
- 7. Významné výstavy a veľtrhy v teritóriu (máj 2018)**
- 8. Nové iniciatívy prezidenta N. Nazarbajeva v sociálnej oblasti**

1. Aktuálny makroekonomický vývoj / očakávané trendy

Rast HDP za prvé 2 mesiace roku 2018 dosiahol 4,0 % a v porovnaní s 2,5 % v rovnakom období predchádzajúceho roka sa prakticky zdvojnásobil, hlavne vďaka priaznivej dynamike rastu priemyselnej produkcie, služieb, investícií a domácej spotreby.

Produkcia v priemysle za január-február 2018 zaznamenala medziročný nárast o 5,6 %, darilo sa nielen kľúčovému ťažobnému a banskému priemyslu (rast o 5,5 %), ale aj stále viac preferovanej (v rámci znižovania závislosti od ťažby energetických surovín) priemyselnej výrobe, ktorá v uvedenom období vzrástla o 6,1 %. K poklesu produkcie o 4,5 % došlo v sektore stavebníctva. Z najviac sledovaných tovarových skupín sa v Kazachstane za prvé 2 mesiace r. 2018 vyťažilo 14,7 mil. ton ropy a ropného kondenzátu (nárast o 7,2 %), 14,7 mil. ton medených rúd (+1,6 %), 0,5 mil. ton benzínu (-4,3 %), 0,5 mil. ton plochých valcovaných výrobkov (+19,5 %), 0,7 mil. ton rafinovanej medi (+7,5 %), 19,8 mld. KWh elektrickej energie, 0,7 mil. ton múky. Služby v uvedenom období zaznamenali rast o 4,1 % (1,5 % rok predtým) a ťahali ho hlavne dobré výsledky obchodnej činnosti (+7,0 %). Medziročná **inflácia koncom februára 2018 dosiahla 6,5 %**, medzinárodné rezervy boli 90,8 mld. \$ (zlato 31,4 mld. \$). Aktíva Národného fondu sa zvýšili o 1,8 % na 59,4 mld. \$.

Národná banka Kazachstanu vo svojej prognóze zo 06.03. uvádza, že **rast HDP v tomto roku dosiahne 2,9 % (2,8 % v r. 2019)**, čo znamená, že v porovnaní so 4 % zaznamenanými v r. 2017 očakáva spomalenie dynamiky jeho rastu. Miera inflácie by do konca roka 2018 mala poklesnúť pod 5 %. **Priaznivé inflačné očakávania podporili aj rozhodnutie centrálnej banky znížiť základnú úrokovú sadzbu z 9,75 % na 9,50 % p.a. s koridorom +/- 1 %**. Banka očakáva pokračovanie rastu investícií do základného kapitálu firiem a zvyšovanie domácej spotreby, čo by malo priaznivo ovplyvniť ďalší vývoj ekonomiky. Rast domácej spotreby je síce podporovaný vyššou mierou poskytovania úverov, limitujúcim faktorom však naďalej ostáva výška reálnych príjmov obyvateľstva, ktoré síce v nominálnom vyjadrení rastú (4,8 % za r. 2017), v reálnom však došlo k ich poklesu o 2,5 %. Národná banka očakáva, že jeden z hlavných faktorov ovplyvňujúcich mieru ekonomického

rastu v Kazachstane – svetové ceny ropy Brent – sa budú pohybovať na úrovni 60 \$ za barel. Vo svojej predchádzajúcej prognóze spred 3 mesiacov pritom banka uvažovala s podstatne nižšou priemernou cenou ropy (50 \$ za barel).

2. Podnikateľské prostredie / podpora podnikania/ aktivity firiem

Rast produkcie automobilového priemyslu

Za 2 mesiace r. 2018 bolo v Kazachstane vyrobených 4,277 tis. motorových vozidiel v hodnote 24,7 mld. ₸ (62 mil. €), čo v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka predstavuje dvojnásobný nárast. Najviac (4,127 tis.) bolo vyrobených osobných vozidiel, produkcia ostatných kategórií ostáva na úrovni kusových dodávok – nákladné vozidlá (83 ks), autobusy (28 ks), špeciálna technika (15 ks). **Vozidlá KIA (308 zmontovaných jednotiek za 1-2/2018) sú v súčasnosti 3. najviac vyrábanou/montovanou značkou a posilňujú si trhovú pozíciu**, čo korešponduje s rastom exportu týchto vozidiel, ich častí a súčastí, zážihových motorov zo Slovenska. Na 1. mieste je Lada (1,647 tis. vozidiel), nasledovaná značkou Hyundai (614 ks). Dominantné postavenie na domácom trhu má spoločnosť AO «АЗИЯ АВТО» s 2,26 tis. (62 %) predaných vozidiel. Čiastočne jej konkuruje už iba firma ТОО «СарыаркаАвтоПром» s 1,069 tis. vozidiel (32 %-ný podiel na trhu).

Digitalizácia zdravotnej starostlivosti

Premiér B. Sagintajev informoval 15.03. o prioritách digitalizácie sektoru zdravotníctva na nasledujúce obdobie. Ako uviedol, implementácia programu e-zdravotníctva sa zameria na 4 segmenty: zlepšovanie zdravia obyvateľstva a prevencia chorôb, včasná diagnostika ochorení, zdravotná starostlivosť, liečenie ochorení a rehabilitácia. Rozvoj digitálnej zdravotnej starostlivosti bude orientované na pacienta a umožní zabezpečiť prechod k bezpapierovému spracovaniu zdravotných údajov a dokumentov, umožní lekárom robiť rýchle klinické rozhodnutia vďaka prístupu k aktuálnym údajom o pacientovi, doba pobytu u lekára sa zníži o 50-60 % a na polovicu sa skrúti tiež čas potrebný na získanie výsledkov zdravotných kontrol. Miera digitalizácie zdravotníckych organizácií v súčasnosti dosahuje 76,4 % a do 01.01.2019 by sa podľa plánov mala zvýšiť na 100 %. Vybavenie zdravotného personálu (lekári a zdravotné sestry) počítačovou technikou dosahuje 82,8 % a do konca r. 2021 by malo vzrásť na 100 %. Prístup na internet má 51 % zdravotníckych organizácií, do konca r. 2021 to má byť 100 %.

Rating S&P potvrdený

Agentúra S&P Global Ratings potvrdila 12.03. dlhodobý a krátkodobý suverénny úverový rating záväzkov Kazachstanu v zahraničnej a národnej mene na úrovni «BBB-/A-3» so stabilným výhľadom, ktorý je odrazom očakávaní, že v priebehu nasledujúcich dvoch rokov nevzniknú podstatné finančné požiadavky v rámci rozdielnych názorov medzi kazašskými úradmi a medzinárodnými investormi. Agentúra predpokladá, že nový daňový zákon, ktorý nadobudol platnosť od 1. januára 2018, umožní zvýšiť rozpočtové príjmy do r. 2021 o 3 %. Približne polovica verejného dlhu (14 % celkového vonkajšieho dlhu) je denominovaná v zahraničnej mene, dôsledkom čoho je, že záväzky a výdavky na jeho servisovanie závisia od fluktuácie výmenného kurzu národnej meny ₸. Tieto tlaky však čiastočne kompenzujú príjmy ropného sektora, ktorú sú realizované v \$. Výdavky verejného sektora na servisovanie jeho dlhu by v nasledujúcich rokoch 2018-2021 nemali prevýšiť 5 % rozpočtových príjmov. **Experti S&P očakávajú, že priemerný hospodársky rast v rokoch 2018-2021 bude na úrovni 3 %**, podporovaný bude vďaka realizácii vládnych programov rozvoja infraštruktúry a rastu ťažby ropy v nálezisku Kašagan. Miera inflácie by sa mala držať v rozmedzí plánovanom centrálnom bankou KZ (6-8 %).

Výsledky rezortu poľnohospodárstva

Súčasťou programu zasadnutia vlády 20.03. bolo aj zhodnotenie výsledkov plnenia štátneho programu rozvoja poľnohospodársko-priemyselného komplexu v r. 2017. Celkový objem poľnohospodárskej produkcie v r. 2017 dosiahol 4,1 bil. € a medziročne sa zvýšil o 2,9 %. Rast investícií do základného kapitálu poľnohospodárskych podnikov predstavoval 29 %, v prípade potravinárskych firiem to bolo 32 %. Pre rok 2017 bolo stanovených 7 cieľových indikátorov, z čoho 6 bolo splnených. Hlavné momenty programu, ktoré boli zdôraznené v hodnotiacej správe:

- Zakladanie poľnohospodárskych družstiev: plán predstavoval 467, založených bolo 850 subjektov (+ 82 %). Do budúca bude treba zaviesť model vytvorenia centrálného poľnohospodárskeho družstva, ktoré bude zjednocovať malé aj veľké subjekty agropotravinárskeho komplexu s využitím prvkov horizontálnej aj vertikálnej spolupráce.
- Pestovanie poľnohospodárskych plodín: postupne dochádza k diverzifikácii pestovaných plodín. Rast osiatych plôch zaznamenali olejnaté plodiny (+444 tis. ha), cukrová repa (+6,3 tis. ha), zelenina (+274 tis. ha), k poklesu o 467 tis. ha došlo v prípade pšenice.
- Chov hospodárskych zvierat: celkový rast produkcie o 3,9 %, mäsa o 5,9 %, mlieka 3 %, vajec o 7,3 %. Vývoz poľnohospodárskych produktov sa zvýšil o 12,5 %, spracovaných výrobkov o 10,7 %.
- Zabezpečenie výkonu geobotanických, pôdoznaleckých a analytických činností na ploche 11,3 mil. ha.

3. Energetika / nerastné suroviny / obnoviteľné zdroje energie

Nové projekty v oblasti petrochémie

Súčasťou oficiálnej návštevy prezidenta N. Nazarbajeva v Spojených arabských emirátoch 24. marca 2018 bol podpis dohôd o realizácii dvoch projektov v oblasti petrochemického priemyslu. Dokumenty podpísal minister energetiky K. Bozumbajev so zástupcami vedenia spoločnosti Borealis, ktorej 64 %-ným akcionárom je firma Mubadala zo SAE a 36 % akcií kontroluje rakúska spoločnosť OMV. Uzatvorená bola dohoda o základných podmienkach spolupráce pri realizácii projektu výstavby závodu na výrobu polyetylénu v Atyrauskej oblasti s ročnou kapacitou 1,25 mil. ton. Dohoda definuje tiež súbor opatrení zo strany štátu, ktoré podpora technickú prípravu a následnú realizáciu projektu. Príprava technickej dokumentácie projektu bude ukončená v priebehu r. 2018. Druhým dokumentom je memorandum o porozumení týkajúce sa spolupráce pri realizácii projektu výroby polypropylénu v Atyrauskej oblasti s ročnou kapacitou 500 tis. ton. Spoločnosť Borealis vykoná technicko-ekonomickú a právnu analýzu projektu výroby polypropylénu, ktorého celkové náklady predstavujú 2,6 mld. \$. Tento projekt v súčasnosti už začal realizovať národný fond Samruk-Kazyna, bol už vybraný dodávateľ technológie, bolo zabezpečené financovanie a začalo sa už so stavebnými prácami. Termínom ukončenia výstavby závodu je rok 2021. Počas návštevy prezidenta N. Nazarbajeva v SAE bola tiež podpísaná bilaterálna dohoda o ochrane a podpore investícií, ktorej úlohou bude vytvoriť vhodné podmienky pre vstup investorov zo SAE.

Úver EBRD na rozvoj energetiky

EBRD poskytne **Mangistauskej regionálnej distribučnej spoločnosti MRDC** (najväčšia energetická spoločnosť západného Kazachstanu) úver vo výške 37,6 mil. \$, ktorý bude určený na **financovanie jej investičného programu do r. 2020**, hlavne na projekty zvyšovania efektívnosti a modernizáciu produkcie, prepravy a dodávok elektrickej energie a tepla. Dôraz bude kladený tiež na nové projekty v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie a ich

integráciu do energetického systému regiónu. Spoločnosť MRDC bola nedávno privatizovaná a jej súčasným hlavným akcionárom je súkromná firma Kazakhstan Utility Systems (KUS, <http://kus.kz/en/>), ktorá pôsobí v oblasti produkcie, distribúcie a dodávok elektrickej energie a tepla.

Ďalším projektom financovaným EBRD je **modernizácia verejného osvetlenia vo Východokazašskej oblasti**. Program má 2 časti, prvým projektom v hodnote 4,8 mld. ₸ (15,1 mil. \$) je náhrada viac ako 25 tis. kusov pouličných lúčok v mestách Semej a Ust'-Kamenogorsk novými energeticky efektívnymi technológiami, na ktorých sa začne pracovať už v máji 2018. Druhým projektom je modernizácia pouličného osvetlenia v 6 mestách a 11 obciach (spolu 630 tis. obyvateľov) Východokazašskej oblasti v celkovej hodnote 5,6 mld. ₸ (17,6 mil. \$), ktorej cieľom je obnova viac ako 32 tis. kusov svietidiel vo verejných priestoroch. EBCD v tomto regióne taktiež zvažuje možnosť finančného zapojenia do výstavby závodu na spracovanie a recykláciu odpadov v Ust'-Kamenogorsku v hodnote 29,5 mld. ₸ (92,6 mil. \$), ako aj účasti na projekte plynifikácie 50 vidieckych oblastí v okresoch Tarbagataj, Uržar a Zaisan v hodnote 33,3 mld. ₸ (104,5 mil. \$).

Sériová montáž prvých elektromobilov začne už v tomto roku

Vedenie spoločnosti SaryarkaAvtoProm Kostanaj (<http://sap.com.kz/>) oznámilo, že prvé elektromobily čínskeho výrobcu JAC iEV7S spustí zo svojich montážnych liniek v 2. polovici r. 2018. **V priebehu nasledujúcich 3 rokov plánuje zmontovať viac ako 1 000 elektromobilov**, ktorých predajná cena bude začínť od 23,3 tis. \$. Vo firme SaryarkaAvtoProm bolo v priebehu ostatných 2 rokov zmontovaných 27 elektromobilov (5 modelov značky JAC), ktoré boli dané do testovacej prevádzky, najviac sa osvedčil crossover JAC iEV6S vyhovujúci technickým požiadavkám EEÚ aj EÚ, čo z neho robí potenciálne exportovateľný produkt. Doba nabíjania cez štandardnú 220 V prípojku je 7-8 hodín, pomocou špeciálnej stanice však možno batérie nabiť za 1,5 hod., dojazd je 280 km. Vozidlo môže jazdiť do teplôt -27 °C, čo znamená, že minimálne 5 mesiacov v roku by v severných regiónoch Kazachstanu nebolo veľmi použiteľné.

Celkovo trh s elektromobilmi nie je zatiaľ v Kazachstane veľmi rozvinutý a pravdepodobne ani v dohľadnej budúcnosti nebude. **V r. 2017 bolo predaných 19 vozidiel na elektrický pohon (značky Chevrolet, Renault, Tesla a Toyota) a po krajine ich v súčasnosti jazdí okolo 200.** Vedenie spoločnosti Allur Group (<http://www.allurgroup.kz/ru/page/about>), ktorá je hlavným akcionárom firmy SaryarkaAvtoProm, plánuje podporiť predaj elektromobilov poskytovaním výhodných úverov s ročnou sadzbou vo výške 4,0 %. Okrem značiek JAC boli už v Kazachstane dané do skúšobnej prevádzky vozidlá značky KIA Soul EV (2014) a Lada Vesta EV (06/2017), ktoré boli zmontované vo výrobnom závode AziaAvto v Ust'-Kamenogorsku. S ich sériovou výrobou sa však zatiaľ neuvažuje.

Čínsky investor vybuduje veternú a solárnu elektrárňu v Kentau

Vedenie čínskej spoločnosti Jiangsu Zhenfa Holdings Group Co. Ltd informovalo 21.03., že v meste Kentau v Juhokazašskej oblasti plánuje zrealizovať 2 projekty využívajúce obnoviteľné zdroje energie. **Pôjde o výstavbu veterného parku s kapacitou 50 MW a slnečnej elektrárne s kapacitou 30 MW.** S výstavbou elektrární v celkovej hodnote 154,5 mil. \$ plánuje začať v auguste 2018 v uvedením do prevádzky v priebehu 2 rokov. Spoločnosť Jiangsu Zhenfa Holdings Group Co.Ltd kontroluje v Číne 10 % trhu fotovoltaických elektrární, celkovo už vybuodovala a prevádzkuje 40 zariadení.

Projekt plynofikácie Astany

Podľa informácie Ministerstva energetiky Kazachstanu z 09.03. sa s **výstavbou magistrálneho plynovodu „Сапырапка“ začne v júli t.r.** Prvá etapa výstavby plynovodu s dĺžkou 1 081 km a celkovými nákladmi vo výške 267,3 mld. ₸ (670 mil. €) by mala byť ukončená v priebehu jedného roka a umožní doviesť zemný plyn z Kyzylordy do hlavného mesta Astana. Druhá etapa výstavby plynovodu bude smerovať z Astany do Kokšetau, tretia do Petropavlovskaja a štvrtá etapa sa zameria na výstavbu kompresorových staníc Žezkazgan a Temirtau. Náklady na realizáciu všetkých 4 etáp budovania plynovodu by mali dosiahnuť 370 mld. ₸.

4. Doprava / tranzitné koridory / Hodvábna cesta / projekt OBOR

Realizácia programu rozvoja infraštruktúry

Minister národnej ekonómie T. Sulejmenov informoval 06.03. o **plnení vládneho programu rozvoja infraštruktúry „Nurly Žol“**. Ako uviedol, **v roku 2017 bolo na jeho realizáciu vydelených 472,8 mld. ₸**, z čoho zrealizovaných bolo 470,8 mld. ₸ (99,5 %), vytvorených bolo 98,3 tis. pracovných miest (plán 75 tis.). Rok 2017 sa stal rekordným z pohľadu obnovy cestnej siete, ktorej výstavba alebo rekonštrukcia bola začatá (4,4 tis. km). V predchádzajúcich rokoch pritom nikdy nebolo rozpracovaných viac ako 2 tis. km ciest. Umožnilo to rekonštruovať 600 km ciest v rámci 22 projektov. V r. 2018 sa plánuje dať do používania 279 km nových cestných komunikácií.

Za účelom zvýšenie tranzitného potenciálu Kazachstanu **bol otvorený železničný trajektový prístav Kuryk**, cez ktorý bolo prepravených 1,5 mil. ton nákladov, čo o 50 % prevýšilo pôvodný plán. Okrem toho bol **v decembri 2017 spustený v testovacom režime trajektový terminál pre nákladné vozidlá**. Jeho plné využitie je naplánované na r. 2018 a ročná kapacita by mala dosiahnuť 2 mil. ton nákladu. Celková prepravná kapacita prístavu Kuryk sa takto zvýši na 6 mil. ton nákladu ročne.

V r. 2017 bolo modernizovaných a vybudovaných 765 km inžinierskych sietí pri pláne 700 km. Financovanie modernizácie bývania a komunálnych služieb v rámci štátneho programu "Nurly Žol" znížilo opotrebenie inžinierskych sietí v krajine z 67% na 60%. V r. 2018 je naplánovaná výstavba a rekonštrukcia ďalších 800 km inžinierskych sietí, čo umožní znížiť daný ukazovateľ o ďalšie 3 %.

Súčasťou uvedeného programu je aj **likvidácia školských zariadení v havarijnom stave a zrušenie trojzmennej výuky**. Na r. 2017 bolo naplánovaných 76 škôl, do prevádzky sa podarilo uviesť 73 zariadení, ostatné budú dokončené v priebehu 1.Q 2018. Za 2 roky realizácie programu bolo doposiaľ zrekonštruovaných 108 školských zariadení.

Zaujímavou súčasťou programu je aj **štátna podpora malého a stredného podnikateľského stavu formou zabezpečenia nevyhnutnej infraštruktúry v priemyselných zónach**. V r. 2017 bolo takto podporených 20 projektov v Kostanajskej a Almatinskej oblasti. Návratnosť bola nasledovná: na každé 1 ₸ rozpočtových prostriedkov sa podarilo získať 28 ₸ investícií zo strany súkromného sektora, ktorý celkovo vložil 410 mld. ₸. Podporené boli projekty v oblasti potravinárskeho priemyslu, poľnohospodárstva, ľahkého priemyslu, výroby stavebných materiálov a farmaceutických produktov.

Vstup zahraničného investora do dopravných uzlov Chorgos a Aktau

Významný globálny hráč v oblasti logistiky, **spoločnosť DP World** pôsobiaca v 40 krajinách sveta, oznámil vstup do kazašskej infraštruktúry. Počas oficiálnej návštevy prezidenta N. Nazarbajeva v Spojených arabských emirátoch boli podpísané dva dôležité dokumenty:

- Rámcová dohoda o základných princípoch nadobudnutia 49 % akcií špeciálnej ekonomickej zóny Morport Aktau (Морпорт Актау) spoločnosťou DP World. **Prístav Aktau je najvýznamnejším kazašským nákladným terminálom na brehu Kaspického mora.**
- Rámcová dohoda o základných princípoch účasti spoločnosti DP World v kapitále akciovkej spoločnosti „Управляющая компания специальной экономической зоны Хоргос – Восточные ворота“, ktorá spravuje činnosť špeciálnej ekonomickej zóny **Chorgos-Východná brána. Zóna má strategické postavenie na čínsko-kazašskej hranici** a už viac ako 4 roky predstavuje primárne miesto prechodu pre trans-eurázijské nákladné vlaky. Spoločnosť DP World má záujem o získanie 51 % akcií tejto špeciálnej ekonomickej zóny, ktorá predstavuje dôležitú súčasť zvyšovania konektivity medzi Áziou a Európou v rámci projektu obnovenej Hodvábnej cesty.

5. Medzinárodné hospodárske vzťahy / regionálna spolupráca / vzťahy s EÚ

Vzťahy s OECD – asociované členstvo vo Výbore pre oceľ

Sekretariát Výboru pre oceľ Rady OECD na základe uskutočnenej analýzy politiky oceliarskeho priemyslu Kazachstanu prijal rozhodnutie odporučiť Rade, aby pozvala Kazachstan za svojho asociovaného člena. Rada OECD uvedený návrh schválila 17.03.2018. V súlade s Memorandom o porozumení medzi vládou Kazachstanu a OECD o realizácii projektu „Страновой программы по сотрудничеству между Казахстаном и ОЭСР“ **získal takto Kazachstan status asociovaného člena Výboru pre oceľ OECD.** Ministerstvo pre investície a rozvoj Kazachstanu v komentári k uvedenému rozhodnutiu uviedlo, že týmto bol ukončený náročný proces trvajúci 5 rokov, ktorý umožnil naformulovať a vypracovať analýzy domáceho sektoru výroby ocele, jeho stredno- a dlhodobých plánov a úloh.

Stretnutie lídrov Strednej Ázie

V Astane sa 15.03. (po 9-ročnej prestávke) uskutočnilo regionálne stretnutie hláv štátov Strednej Ázie (na základe iniciatívy uzbeckého prezidenta). Prezident N. Nazarbajev v tejto súvislosti vyhlásil, že Kazachstan sa vždy snažil o úzku ekonomickú spoluprácu so svojimi susedmi, obzvlášť s krajinami Strednej Ázie, s ktorými ho spája spoločná história, kultúra, vnímanie sveta a podpora mieru. **Význam takýchto stretnutí je pre krajiny jasný a v prvom rade je ním zjednotenie potenciálu ekonomík regiónu na prospech všetkých, rast objemu vzájomného obchodu a podpora vzájomne výhodnej prepojenosti ekonomík.** Dôležité je tiež posilňovanie regionálnej bezpečnosti a zblížovanie medzi krajinami Strednej Ázie. Partneri sa počas stretnutia dohodli na vzájomnej podpore spolupráce v obchodno-ekonomickej oblasti, doprave a logistike, infraštruktúre, riešení otvorených regionálnych otázok vodného hospodárstva a energetiky, **prezident Nazarbajev vyzval na ďalšie posilňovanie vzťahov s Čínou a Ruskou federáciou.** Bolo dohodnuté, že stretnutie lídrov krajín Strednej Ázie sa v tomto formáte bude konať každoročne, nasledujúci summit sa uskutoční v uzbeckom Taškente.

Spolupráca s WIEF

Astanské medzinárodné finančné centrum (AIFC) podpísalo 14.03. dohodu s **Nadáciou Svetového islamského ekonomického fóra (WIEF) o tom, že 14. ročník tohto fóra sa**

uskutoční v Astane 04.07.2018 v rámci medzinárodnej prezentácie AIFC. Fórum bolo založené Nadáciou WIEF v r. 2006 s podporou vlády Malajzie a je považované za svetovú platformu na prezentáciu možností podnikania v moslimskom svete. Kladie si za cieľ podporovať spoluprácu medzi moslimskými podnikateľmi, firmami, vládami a členmi Organizácie islamskej spolupráce (OIC). Podľa správy agentúry Thomson Reuters o vývoji islamského financovania z r. 2017 by sa islamský finančný priemysel mal ďalej rozvíjať a do r. 2022 dosiahnuť objem 3,8 bil.\$ oproti 2,2 bil. \$ v r. 2016. Islamské financovanie ako jeden z kľúčových pilierov Astanského medzinárodného finančného centra AIFC sa takto môže stať potenciálnym zdrojom prílevu zahraničných investícií do kazašskej ekonomiky. AIFC má rovnako ambíciu stať sa regionálnym centrom islamského financovania pre krajiny SNŠ, západnej a strednej Ázie. Na 14. ekonomickom fóre WIEF sa očakáva účasť viac ako tisíc delegátov z celého sveta.

6. Eurázijská ekonomická únia (EEÚ)

EEÚ – jednotný register subjektov duševného vlastníctva

Eurázijská ekonomická komisia (EEK) zverejnila 07.03. informáciu o prijatí nariadenia na zavedenie jednotného colného registra subjektov duševného vlastníctva. Dokument bol prijatý v rámci realizácie Dohovoru o EEÚ a Colného kódexu EEÚ. Umožní, aby držiteľia práv – majitelia ochranných známk, predmetov autorských práv a s nimi súvisiacich ostatných práv – mohli pri registrácii subjektov duševného vlastníctva v jednotnom colnom registri predkladať Komisii iba jednu žiadosť. Podnikatelia takto na spoločnom colnom území EEÚ nemusia absolvovať 5 národných procedúr registrácie v národnom colnom registri členskej krajiny EEÚ. Týmto sa podstatne zjednoduší proces ochrany práv duševného vlastníctva, znížia sa finančné a časové náklady držiteľov práv, ktoré budú spojené s porušovaním ich práv na vonkajšej hranici EEÚ. Mechanizmus umožní colným orgánom účinne chrániť práva majiteľov subjektov duševného vlastníctva, vrátane zabránenia dovozu a distribúcií falšovaných tovarov na území EEÚ.

Vzťahy so Singapurom – Dohoda o voľnom obchode

Experti Ministerstva národnej ekonómie Kazachstanu sa v Singapure (27.02.-01.03.) zúčastnili **3. kola rokovaní k novej dohode o voľnom obchode (DVO) medzi EEÚ a Singapurom.** Diskutovalo sa o pravidlách obchodu s tovarmi, pravidlách pôvodu, duševného vlastníctva, colnej spolupráci, sanitárnych a fytosanitárnych pravidlách, technických bariérach obchodu. Súčasťou rokovaní boli aj otázky regulácie v ostatných oblastiach, ktoré sú súčasťou návrhu DVO, napr. elektronické obchodovanie, hospodárska súťaž, ekológia. Kazašská strana okrem toho uskutočnila rokovania so Singapurom k návrhu dohody o voľnom obchode so službami a k investičnej dohode, ktorá by mala podporiť rast investícií Singapuru v Kazachstane.

Príprava nových obchodných dohôd

Vedenie Eurázijskej ekonomickej komisie zverejnilo 20. marca 2018 informáciu, že do konca 1. polroka 2018 plánuje uzatvoriť **obchodnú dohodu s Čínou a dočasnú dohodu o vytvorení zóny voľného obchodu s Iránom.** Kazachstan aktívne podporuje podpis obidvoch dohôd, očakáva od nich výrazný rast exportu svojich agropotravinárskych výrobkov, energetických a nerastných surovín.

Pokusy o nelegálny vývoz sušeného mlieka pokračujú

Ruské kontrolné orgány zadržali 06.03. na hraničnom prechode Sagarčín z Kazachstanu ďalší kirgizský kamión s neoznačeným nákladom 4 ton sušeného mlieka pôvodom z kirgizského

výrobného závodu Ak-Sut v meste Oš. Týždeň predtým sa ruským colným orgánom podarilo zadržať až 40 ton sušeného mlieka rovnakého pôvodu, ktoré smerovali do Moskvy bez platnej dokumentácie vyžadovanej v rámci EÚ.

7. Významné výstavy a konferencie v teritóriu (máj 2018)

BUILD Astana

20. ročník medzinárodného veľtrhu – stavebníctvo, interiéry

<https://www.astanabuild.kz/ru/>

Termín konania: 16.05.-18.05.2018

Miesto: Astana, výstavné centrum KORME

<http://www.korme-expo.kz/ru/>

KIHE Almaty

20. ročník medzinárodného zdravotníckeho veľtrhu

<https://www.kihe.kz/ru/>

Termín konania: 16.05.-18.05.2018

Miesto: Almaty, výstavné centrum KCDC ATAKENT

Zoznam účastníkov výstavy KIHE Almaty 2018:

<https://www.kihe.kz/ru/vystavka/spisok-uchastnikov/2018>

KADEX Astana

5. ročník medzinárodnej výstavy obranného priemyslu

<http://www.kadex.kz/eng>

http://www.astana-expo.com/cz/KADEX%202018_ENG.pdf

Termín konania: 23.05.-26.05.2018

Miesto: Astana, výstavné centrum KORME

INTERFOOD Astana

20. ročník medzinárodného potravinárskeho veľtrhu

<https://www.interfoodastana.kz/ru/>

Termín konania: 29.05.-31.05.2018

Miesto: Astana, výstavné centrum KORME

Zoznam účastníkov výstavy INTERFOOD Astana v r. 2017:

<https://www.interfoodastana.kz/ru/vystavka/spisok-uchastnikov/2017>

Prehľad všetkých výstavných akcií organizovaných v Kazachstane v roku 2018:

<https://www.mzv.sk/documents/736307/347854/Kazachstan+-+ve%C4%B5trhy+a+v%C3%BDstavy+2018>

Zoznam výstav organizovaných vo výstavnom centre KORME Astana v r. 2018:

<http://www.korme-expo.kz/ru/expos/2018/#sthash.bMuWr00a.dpbs>

Astana Economic Forum

Názov konferencie “New Eurasia: Enhancement of Trade and Investment from Shanghai to London”

Termín konania: 17.05.-18.05.2018

<http://forum-astana.org/en/>

8. Nové iniciatívy prezidenta N. Nazarbajeva v sociálnej oblasti

Prezident Nursultan Nazarbajev na spoločnom zasadnutí obidvoch komôr parlamentu (Mažilis a Senát) 05.03., ktoré sám inicioval, predstavil **päť sociálne orientovaných iniciatív, ktorých cieľom je podporiť modernizáciu spoločnosti**. Ako uviedol, myšlienka „Kazachstan – náš spoločný domov“ by mala byť naplnená novým hmatateľným významom a **navrhované iniciatívy sú logickým pokračovaním už realizovaných vládnych programov**. Hlavné momenty nových iniciatív možno zhrnúť nasledovne:

- 1. Nové možnosti získania vlastného bývania pre každú rodinu:** podstatou nového programu „7-20-25“ je maximálna úroková sadzba vo výške do 7 % (v súčasnosti 14-16 %), výška počiatočného vkladu nesmie prekročiť 20 % (v súčasnosti 30-50 %) a úver bude poskytovaný na 25 rokov (v súčasnosti 10-15 rokov), aby sa znížila celková výška mesačných poplatkov za poskytnutie úveru. Do tejto iniciatívy sa bude musieť zapojiť bankový sektor, hlavne Národná banka Kazachstanu prostredníctvom vytvorenia špecializovanej spoločnosti, ktorá generuje minimálne 1 bil. ₸ (2,5 mld. €) a nasmeruje ich na výkup nových hypotekárnych úverov poskytovaných bankami za vyššie uvedených podmienok.
- 2. Zníženie daňového zaťaženia za účelom vyšších príjmov sociálne slabších skupín obyvateľstva:** od 1. januára 2019 bude daňové zaťaženie nízkopríjmových skupín obyvateľstva znížené na 1 %. Pôjde pritom o skupiny zamestnancov, ktorých mesačné príjmy neprekračujú 25-násobok finančného ukazovateľa MRP (minimálny rozpočtový ukazovateľ). Jeho hodnota v súčasnosti predstavuje 2 405 ₸ (, t.j. pôjde o osoby s mesačnými príjmami vo výške do 60 125 ₸ (152 €). Nižšie odvody daní by mali zamestnávateľia nasmerovať na zvýšenie miezd pre viac ako 2 mil. zamestnancov s nízkymi príjmami.
- 3. Zvýšenie dostupnosti a kvality vyššieho vzdelávania a zlepšenie podmienok života študujúcej mládeže:** v školskom roku 2018-2019 bude dodatočne poskytnutých 20 tisíc grantov k 54 tis., ktoré sú poskytované každoročne. Z nich 11 tisíc grantov bude určených na bakalárske štúdium technických odborov, pozornosť bude venovaná aj vyššej podpore vzdelávania odborníkov v oblasti poľnohospodárstva a tiež zlepšeniu podmienok bývania študentov vysokých škôl prostredníctvom projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP). V rámci novej výstavby domovov bude do konca r. 2022 zabezpečené ubytovanie pre 75 tisíc študentov.
- 4. Rozšírenie poskytovania mikropôžičiek:** Počínajúc rokom 2018 bude na účely poskytovania mikropôžičiek vydelných dodatočných 20 mld. ₸ (50,6 mil. €), čím celková suma dosiahne 62 mld. ₸ (157 mil. €). Výsledkom bude možnosť poskytnutia mikroúverov viac ako 14 tisíc záujemcom, čo je dvakrát viac, ako v r. 2017, kedy bolo poskytnutých 7,2 tisíc mikroúverov v hodnote 32 mld. ₸ (81 mil. €). Účelom týchto mikroúverov bude umožniť malým podnikateľom, hlavne v oblasti poľnohospodárstva a na vidieku, rozbehnúť si vlastné aktivity.
- 5. Ďalšia plynifikácia krajiny:** prezident navrhol výstavbu magistrálneho plynovodu na trase Karaozek (Kyzylordská oblasť)-Žeznazgan-Karaganda-Temirtau-Astana. Umožní to nielen zabezpečiť zásobovanie 2,7 mil. spotrebiteľov zemným plynom.

Zdroj: Kapital KZ, 24 Chabar, Finprom KZ, Forbes KZ, Informburo KZ, Akorda KZ, Kazinform, Tengrinews, Energyprom KZ, Kazakhstan Today, Kaznews, Astana Times, Ranking KZ, Ministerstvo zahraničných vecí KZ, Ministerstvo energetiky KZ, Zona KZ, Výbor pre štatistiku KZ, Ministerstvo národnej ekonómie KZ, Ministerstvo financií KZ

Vypracoval: Ján Galoci, radca
Astana, 29.03.2018